

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) 2025

Finansforetakenes bruk av informasjons-
og kommunikasjonsteknologi

Olav Johannessen

Seksjonsleder, IT og betalingstjenester, 15. mai 2025

Det digitale trusselbildet er høyt og påvirkes av geopolitiske endringer

Den finansielle infrastrukturen i Norge er robust, sikker og effektiv

God beredskap er avgjørende for å håndtere alvorlige hendelser

Samlede tap ved svindel fortsetter å øke

De mest sentrale sårbarhetene i finanssektoren er knyttet til foretakenes forsvarsverk mot digital kriminalitet, styringsmodell for IKT-virksomheten og mangelfull leverandørstyring

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Rapport
Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) 2025
Finanssektorens bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT).
15. mai 2025

TEMA

- ✓ Trusselbildet
- ✓ Digital robusthet
- ✓ Samarbeid omkring trusler og sikkerhet
- ✓ Beredskap
- ✓ Mangler og sårbarheter avdekket ved tilsyn
- ✓ Foretakenes vurderinger av risikoområder
- ✓ IKT-hendelser og avdekkede sårbarheter
- ✓ Tilgjengelighet til tjenestene
- ✓ Tap ved svindel
- ✓ Vurdering av risikobildet
- ✓ Oppsummering

Trusselbildet

Trusselbildet

- Trusselbildet i endring – geopolitisk uro påvirker
- Det digitale trusselnivået er høyt, endres kontinuerlig
- Færre angrep på finansiell infrastruktur
- Digital kriminalitet i form av svindel øker
- Systemer for å avverge angrep blir stadig bedre
- Utvidet handlingsrom
- Trusler
 - Uoversiktlige leverandørkjeder
 - Innsidetrussel
 - Svindel
 - Cyberangrep

Digital robusthet – Tiltak for å styrke motstandsdyktigheten

- Ansvar til styret og ledelsen
- Forståelse av risikobildet
- Tiltak for å styrke forsvaret mot IKT-trusler

Samarbeid omkring trusler og sikkerhet

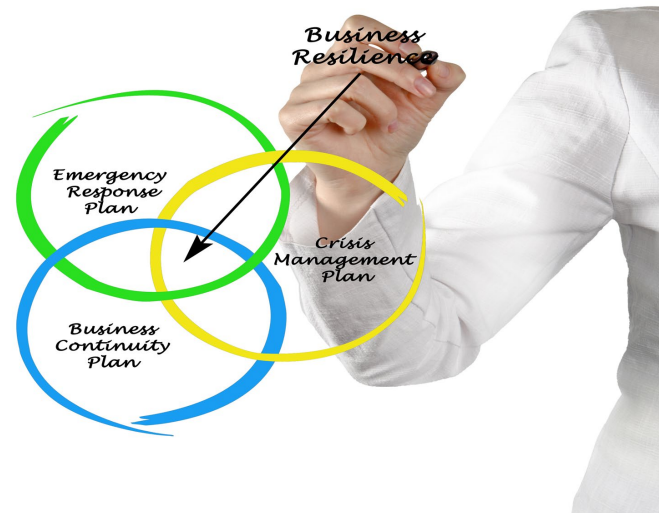
Risikoforståelsen og forsvarsevnen økes gjennom samarbeid og informasjonsutveksling

- Nytt EU-regelverk om digital operasjonell motstandsdyktighet (DORA)
- Rammeverk, koordinering systemiske cyberhendelser i EU/EØS (EU-SCICF)
- Samhandling BFI, rollen som SRM og nordiske/baltiske myndigheter
- Samhandling gjennom NFCERT – nasjonalt/nordisk
- Trusselbasert testing
- Rammeverk for vurdering av systemisk IKT-risiko benyttes i pilot i 2025
- Deltakelse i Nasjonalt cybersikkerhetssenter (NCSC)
- Veikart for cybersikkerhet i finansnæringen – Finans Norge

Beredskap

Beredskap

- Beredskapen er god
- Forutsetning for robust finansiell infrastruktur
- Må kontinuerlig utvikles
 - Det enkelte foretak og samarbeid i næringen
 - Samarbeid med myndighetene
- Trusselbildet krever tiltak som møter tidligere utenkelige scenarier
- Konsekvensanalyser (BIA) til grunn for beredskapsplaner
- Gjenoppretting
- Øvelser basert på virkelighetsnære scenarier
- Tiltak for å styrke beredskapen i betalingssystemet
- Kraftforsyning og elektronisk kommunikasjon
- Egenberedskap

Finanstilsynets observasjoner

Mangler og sårbarheter avdekket ved tilsyn

- Utkontraktering av IKT-virksomhet
- Beredskap
- Rapportering av IKT-risiko og etterlevelse av styrende dokumenter
- IKT-drift

Finanstilsynet forventer at alle endringstyper inngår i foretakets prosesser for endringshåndtering, og at prosessene inkluderer en vurdering av behovet for å oppdatere beredskapsplaner

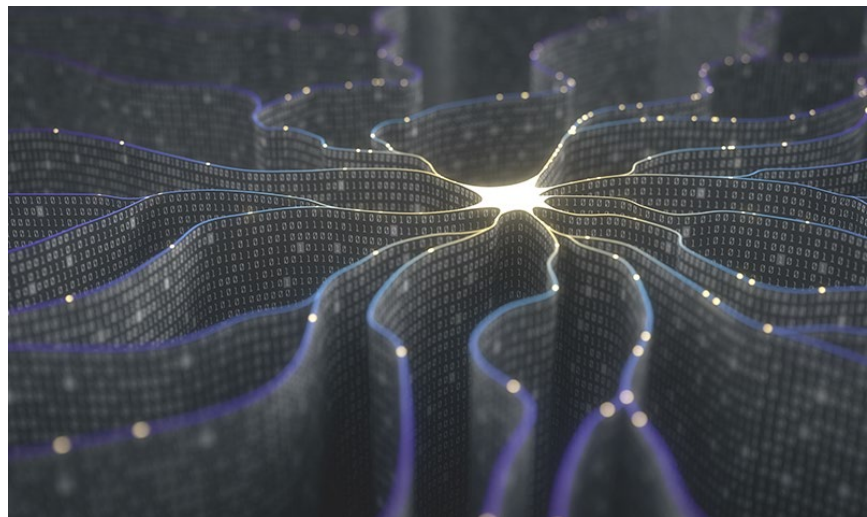
Foretak og leverandørers vurdering av sentrale risiko- og sårbarhetsforhold knyttet til IKT-virksomheten

- Områder som framheves av foretakene, er risiko knyttet til
 - svindel
 - faren for cyberangrep og andre ondsinnede angrep
 - geopolitiske endringer
 - behov for endringer som følge av nye regelverk
 - lengre og mer komplekse leverandørkjeder
 - interne misligheter
 - antihvitvasking og -terrorfinansiering
- De fleste foretakene
 - anslår risikoen forbundet med styring og kontroll på et overordnet nivå som lav
 - vurderer risikoen som lav for svekket integritet av dataene de behandler i sine systemer
- Omkring halvparten av foretakene
 - mener risikoen knyttet til endringshåndtering er lav
 - vurderer risikoen knyttet til IKT-drift som lav
 - vurderer sikkerhetsrisikoen som lav

Foretak og leverandørers vurdering

Sentrale risiko- og sårbarhetsforhold knyttet til IKT-virksomheten

- Virksomhetsstyring
- Kompetanse og kompetansestyring
- Leverandørstyring
- Geopolitiske forhold
- Beredskap og krisehåndtering

Observasjoner fra foretakenes vurderinger

Finanstilsynet har merket seg at selv om foretakene mener de har god bestillerkompetanse, vurderer de likevel risikoen knyttet til oppfølging av leverandører og leveranser som betydelig eller høy.

Finanstilsynet har merket seg at omtrent halvparten av foretakene anser risikoen knyttet til endringer som lav, til tross for at det også i 2024 var mange hendelser som skyldtes feil i løsninger etter planlagte endringer gjennomført av leverandør.

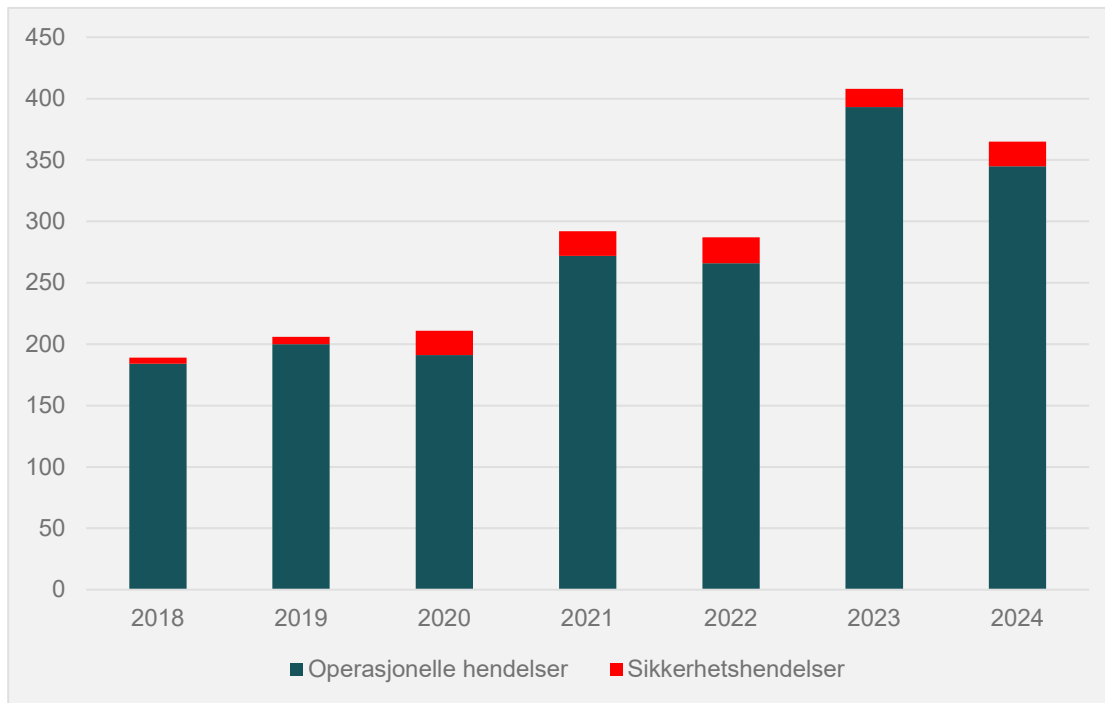
Med et trusselbilde i stadig endring, er det etter Finanstilsynets mening bekymringsverdig at mer enn en tredjedel av dem som har svart, mener at risikoen er moderat eller høy når det gjelder kontinuitet og reetablering, og at prosedyrer er mangelfulle og må tilpasses til det endrede trusselbildet. Finanstilsynet forventer at foretakene prioriterer å følge opp risikoen med å iverksette tiltak.

IKT-hendelser og avdekkede sårbarheter

Den finansielle infrastrukturen anses som robust

Ingen IKT-hendelser med konsekvenser for finansiell stabilitet i 2024

Driftsstabiliteten var tilfredsstillende og på nivå med de tre foregående årene

IKT-hendelser og avdekkede sårbarheter i 2024

Alvorlige operasjonelle hendelser

- Feil på saldo grunnet dupliserte eller manglende transaksjoner
- Avvik knyttet til AML-systemer
- Feil i løsninger gjennomført av leverandør

Finanstilsynet forventer at foretakene følger opp leverandørers endringsprosesser og iverksetter tiltak knyttet til både testing og aksept av endringer, samt gjennom kontroller følger opp at behandling av data ikke skaper feil eller mangler.

Sikkerhetshendelser og sårbarheter

- Sårbarheter i programvare utnyttet
- Tjenestenektangrep
- Adversary-in-the-Middle angrep

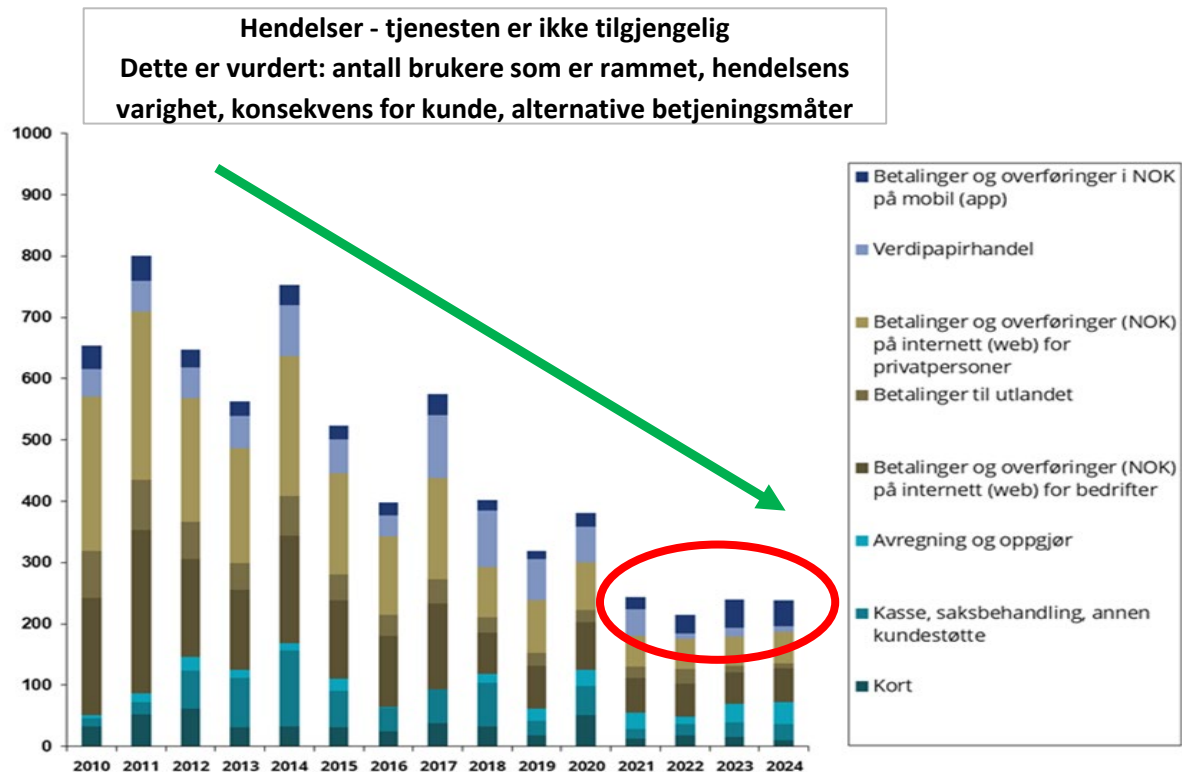

Doble trekk av eFaktura- og Avtalegiro-betalinger

- Oppsto 21. mai ifm. feil i driftskalender ved ekstra helligdager
- Feil saldo på kunders konti, både på avsender- og mottakersiden
- Flere dager før alle dupliserte transaksjoner var reversert
- Fulgt opp overfor bankene og andre relevante aktører
- Manglende kontroll/kvalitetssikring av driftskalendere
- Manglende risikovurdering av reverserings-/korrigeringsrutinen
- Korrigerings av OCR/KID-transaksjoner utfordrende

Finanstilsynet forventer at alle aktørene i verdikjeden har tilstrekkelig oversikt og iverksetter tiltak for å hindre at en lignende hendelse med tilsvarende konsekvenser oppstår og for å styrke prosessen for korrigerings/gjenoppretting. Det vil kreve samhandling på tvers av verdikjeden.

IKT-hendelser – Tilgjengelighet i tjenestene

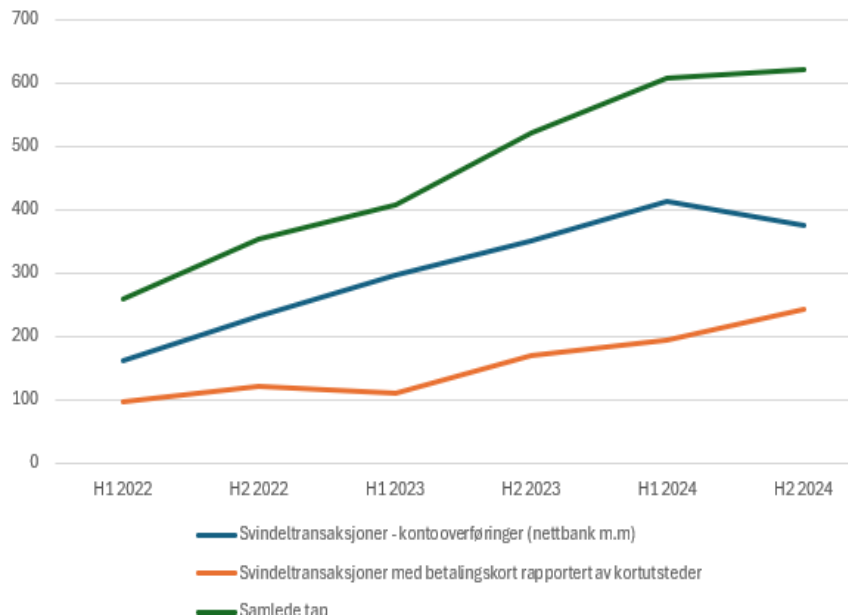

Kilde: Finanstilsynet

Svindel

Tap ved svindel og angrep mot betalingstjenester

Etter betalingstype

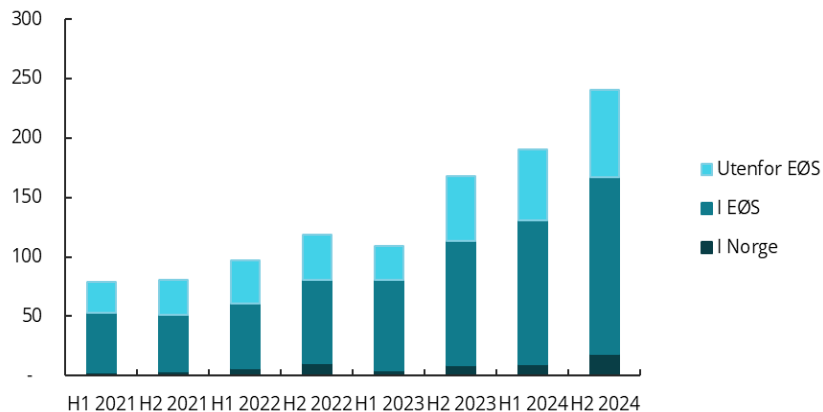

År	Kontooverføringer	Betalingskort	Samlede tap	Tap som andel
2024	790	437	1227	0,0020 %
2023	648	281	929	0,0014 %
2022	395	219	614	0,0013 %
2021	346	162	508	0,0014 %

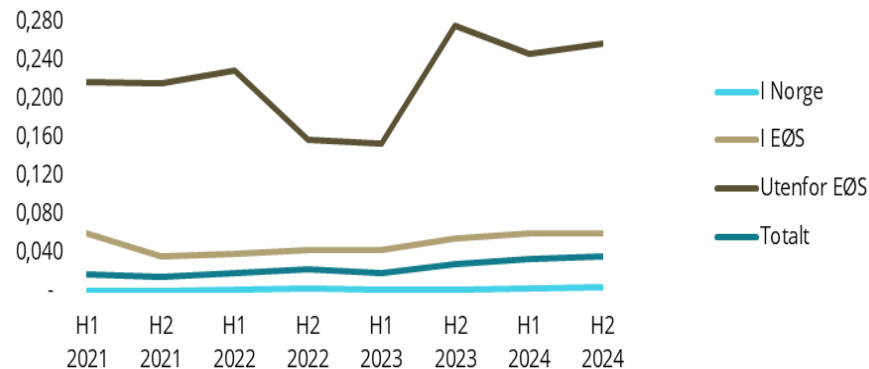
Kilde: Finanstilsynet

Utviklingen i tap ved kortsvindelsvindel

Tap knyttet til kortbetalinger fordelt på geografi i mill. kroner

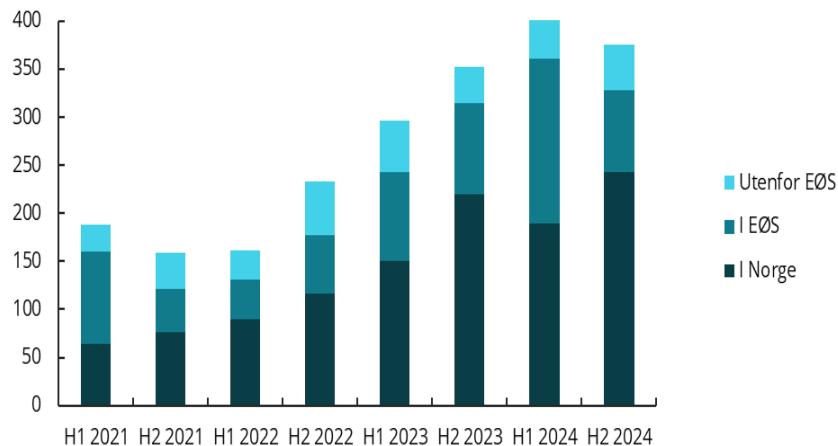
Tap i prosent av totale kortbetalinger fordelt på geografi

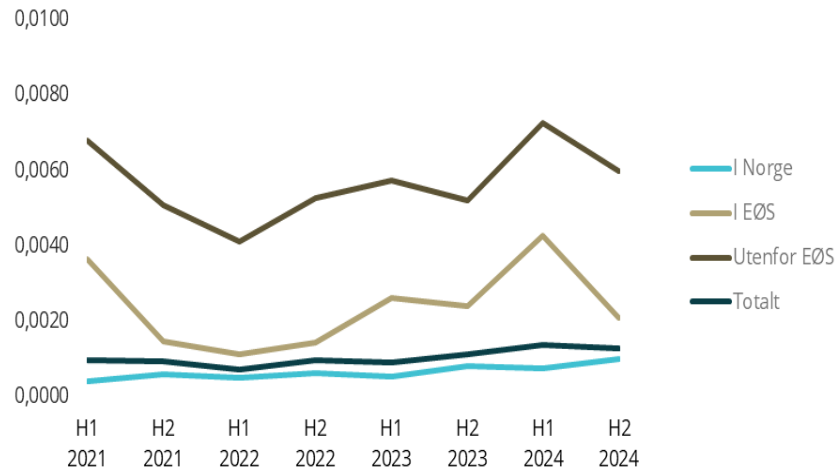
Kilde: Finanstilsynet

Utviklingen i tap ved svindel knyttet til kontooverføringer

Tap knyttet til kontooverføringer fordelt
Fordelt på geografi i mill. kroner

Tap i prosent av totale
kontooverføringer fordelt på geografi

Kilde: Finanstilsynet

Tap ved svindel og angrep mot betalingstjenester

Hvem som har initiert svindelen

Svindleren manipulerer betaleren til å initiere en transaksjon - Sosial manipulering

Tabell 1

Sosial manipulering (beløp i mill. kroner)	2022	2023	2024
Svindleren manipulerer betaler til en kortbetaling	21,5	26,2	94,4
Svindleren manipulerer betaler til en kontooverføring	268,8	442,2	572,6
Totalt	290,3	468,4	667,0

Kilde: Finanstilsynet

Svindleren initierer eller modifierer betalingen

Tabell 2

Svindleren initierer eller modifierer betalingen (tall i mill. kroner)	2022	2023	2024
Betalingskort	197,7	252,8	335,1
Kontooverføringer	125,9	205,3	217,0
Totalt	323,6	458,1	552,1

Kilde: Finanstilsynet

Stadig større andel av svindelforsøkene avverges

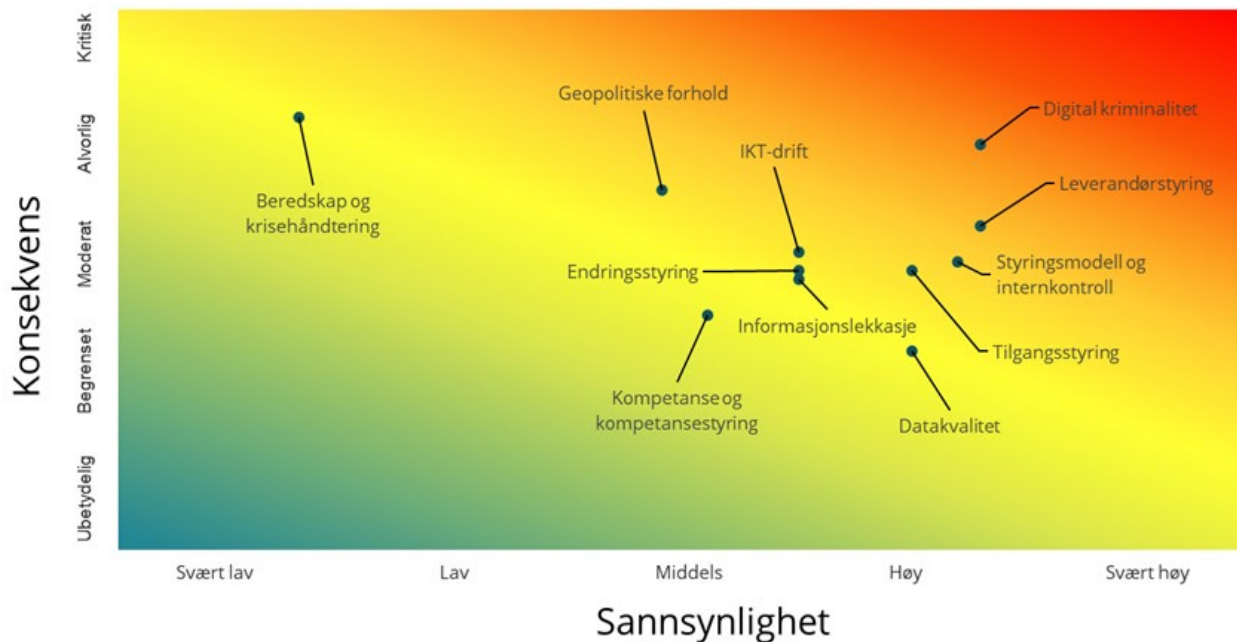
Betalingstype	Antall transaksjoner		Beløp i mill. kroner	
	2023	2024	2023	2024
Betalingskort	1 082 792	1 759 314	1 303	2 074
Kontooverføringer	21 850	19 273	768	891
Totalt	1 104 642	1 778 587	2 072	2 964

Kilde: Finanstilsynet

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynets oppsummerende vurdering av risikobildet - foretakene

Sårbarheter og risiko knyttet til foretakenes IKT-virksomhet

Kilde: Finanstilsynet

Oppsummering

VIKTIG!!!

Trusselvurderinger

Konsekvensanalyser

Beredskapsplaner

Testing

Tilstrekkelige tiltak

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY